

OB SMRTI VLADIMIRJA HUDOLINA

Dne 26. decembra 1996 je v Zagrebu umrl utemeljitelj socialne psihiatrije in zagrebške alkoholološke šole Vladimir Hudolin.

Ta 75-letni nevropsihiater (rojen 2. maja 1922 v Ogulinu) je eno najbolj znanih imen v sodobni svetovni psihiatriji, saj je bil nad petdeset let v prvih vrstah znanstvenikov in praktikov, ki so si prizadevali za humanizacijo in povečanje učinkovitosti pri obravnavi ljudi z duševnimi in socialnimi motnjami. Od svoje specializacije dalje, ki jo je opravil v povojnih letih v tujini, je združeval humane strokovne tokove angleške, francoske, nemške, italijanske in ameriške psihiatrije. Kot poliglot, ki je tekoče govoril vse te jezike, kot znanstvenik, ki je vse življenje raziskoval, kar je delal in videl, in kot nedosegljiv organizator projektov na družbenem področju z izjemnim osebnim šarmom in modrostjo, je uspeval v praksi in v teoriji kakor malokdo na področju dela z ljudmi. Desetine izjemno uspešnih svetovnih kongresov z več tisoč udeleženiimi strokovnjaki z vsega sveta, zagrebška klinika za alkoholizem in druge zasvojenosti, mednarodne znanstvene in strokovne revije (*Alcoholism, Mediterranean Journal of Social Psychiatry*), šestdeset alkohololoških knjig v vseh glavnih svetovnih jezikih in nad 500 znanstvenih člankov, zlasti pa tisoči klubov zdravljenih alkoholikov po Hrvaškem, Bosni in Hercegovini, Sloveniji in Italiji so dokaz njegove izjemne zmožnosti in delavnosti. Slovenijo je dosegel njegov vpliv leta 1971, ko je po zgledu Hudolinove alkoholološke bolnice v Zagrebu začel na Škofljici zdravljenje alkoholikov Janez Rugelj.

Hudolin je že leta 1953 uvedel na psihiatričnem oddelku zagrebške »Bolnice milosrdnih sestara« sistem odprtih vrat. To pri njem ni pomenilo zgolj odstranitve rešetk in ključev, temveč uvajanje novih

socialnih metod dela, zlasti terapevtske skupnosti in skupin za samopomoč. Leta 1964 je odprl Center za preučevanje in zmanjševanje alkoholizma, ki je začetek danes po svetu znanega pojma Hudolinove ali zagrebške alkoholološke šole.

Ključ Hudolinovega epohalnega uspeha v alkoholologiji je trojen:

1. *V stališčih.* Dotedanji individualni, medicinski pristop je zamenjal s socialnim, interdisciplinarnim in skupinskim; govoril je o socialni psihiatriji in socialni alkoholologiji, v zadnjem obdobju pa je poudarjal zeleni, ekološki pristop v alkoholologiji.

2. *V teoriji.* Od vsega začetka je vztrajal pri oblikovanju alkoholološke znanosti. Spremljal je izsledke vseh vidnejših svetovnih znanstvenikov, ki so odkrili kaj zanimivega za alkoholologijo na biološkem, medicinskem, sociološkem, psihološkem, kriminološkem in drugih področjih. Sam je takoj leta 1964 zasnoval v zagrebškem alkoholološkem Centru bazo podatkov o vseh alkoholikih, ki so iskali pomoč; ta je v tridesetih letih narasla v največjo tovrstno bazo podatkov na svetu, ki je omogočila številna znanstvena spoznanja in odločilno prispevala k razvoju sodobne alkoholologije.

3. *V praksi.* Od samega začetka se je usmeril v samopomoč klientov, ki so edino na ta način subjekt svojega socialnega urejanja. Po anonimnih alkoholikih je povzel osnovne organizacijske vzvode skupin za samopomoč in osnoval za tedanje jugoslovanske razmere komaj še dovoljeno civilno obliko: klube zdravljenih alkoholikov (KZA) – prav ti so bistvo vse njegove alkoholologije.

V Hudolinovi socialni alkoholologiji imajo socialni delavci enakovredno mesto z zdravniki in medicinskimi sestrami, s pedagogi in drugimi strokovnjaki. Za vse velja isto načelo, da se morajo dodatno

usposobljati za delo z alkoholiki in njihovim socialnim mikro okoljem in za družbeno delo na področju alkoholizma ter delati partnersko z zdravljenimi alkoholiki. Pri tem ima po naravi stvari socialno delo pred drugimi strokami nekaj prednosti, kar potrjuje tudi dejstvo, da je med terapevti klubov zdravljenih alkoholikov največ socialnih delavcev. Hudolin je to vedel in je stroko socialnega dela cenil. Prizadeval si je za uvedbo socialne alkoholologije v dodiplomskem in podiplomskem šolanju socialnih delavcev, prav tako kakor zdrav-

nikov in medicinskih sester – za vse te stroke je napisal skoraj enake učbenike.

Ne le na Hrvaškem in v Italiji, tudi v Sloveniji ima Hudolin velike zasluge za napredek stroke socialnega dela. Direktno za enega največjih problemskih sklopov sociale – zasvojenosti, posredno pa tudi za druga področja, saj je aktivno skupinsko delo številnih socialnih delavcev v klubih zdravljenih alkoholikov v zadnjih petin-tridesetih letih sproti izzivalo boljše pristope tudi pri ostalem delu.

Jože Ramovš